

Intervju: Tamara Teković Sačuvano djetinjstvo

dr. sc. Karmen Delač-Petković

karmen.delac.petkovic@gmail.com

Jednom sam pročitala da je “kolekcionarstvo imanentno čovjeku”. Možda i jest tako jer svatko od nas ima neku *sakupljačku žicu*. Ljudi, iz samo njima poznatih razloga, skupljaju štošta. Ali, tijekom tisućljeća se, negdje u pozadini, nenametljivo, kriju i skupljači knjiga. I njih je bilo različitih, od onih što su kupovali *tri metra knjiga za novi regal*, do istinskih bibliofila. A ovi su potonji knjige kupovali najviše sebi na veselje. Zato njihovo vrijeme još nije prošlo, nego traje i danas. Naravno, i oni su otkrili subspecijalizaciju, pa neki skupljaju samo skupe i rijetke knjige, čak i inkunabule. Neki kupuju samo prva izdanja, po mogućnosti s datiranim posvetama. Jedni skupljaju isključivo stripove, poeziju ili ratne i ljubavne romane, turističke vodiče; drugi, opet, samo enciklopedije i priručnike. Ili doma čuvaju samo knjige iz svoje struke, darovane im knjige pa i knjige koje su sami napisali... Ali, pravi bibliofili prvenstveno čuvaju knjige koje vole. To su one požutjele knjige uz koje smo odrastali, koje su nam darovali roditelji, bake i djedovi, prijatelji i supružnici. Knjige, stotinu puta pročitane, koje i danas volimo čitati u postelji prije spavanja jer nam je s njima ugodno. A slikovnice su upravo takve knjige. Zato mnogi tako pažljivo čuvaju svoje slikov-

nice i slikovnice svoje djece. Čuvaju ih više zato što ih vole, a manje jer su ih nakanili spasiti za buduće generacije. Jer unuka možda i neće biti, a sretna sjećanja na djetinjstvo ostaju nam doživotno.

Tamara Teković je kolekcionarka slikovnica koja je imala sreću da su joj roditelji i djed često darivali slikovnice. Prvu je dobila kao trogodišnjakinja, a čuva ju i danas. Tamara je zarana zavoljela slikovnice, a ta ljubav nije do danas jenjala, nego je samo rasla. Dapače – Tamara s njom još mnogo toga kani učiniti, na radost djeci i roditeljima. Zato Tamaru vrijedi osobno upoznati. Za one koji to ne mogu, popričala sam s njom u Rovinju, gdje živi i radi. Evo najzanimljivijih dijelova našega razgovora.

Prva izložba Tamarinih slikovnica u Gradskoj knjižnici Rijeka, 2008.

Gospođo Teković, što možete reći o sebi o sebi, gdje ste rođeni, čime se u životu bavite, zašto skupljate baš slikovnice?

Rođena sam u Puli 1974., a 2000. godine diplomirala sam talijanski jezik i književnost pri Filozofskom fakultetu u Puli Sveučilišta u Rijeci. Danas na istom fakultetu, ali Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, pohađam preddiplomski sveučilišni studij japanskoga jezika i kulture te više od deset godina projektno vodim kreativno-socijalizacijske radionice, radionice samozastupanja i oblikovanja lako razumljivih informacija pri rovinjskom i pulskom klubu Udruge osoba s intelektualnim teškoćama Istre. U slobodno vrijeme sviram flautu u rovinjskoj Limenoj glazbi, a dugo godina pjevala sam po rovinjskim zborovima.

Slikovnice volim i skupljam od kada znam za sebe. Ljubav prema njima pretvorila se u ljubav prema knjizi općenito i ljubav prema vizualnom, posebno prema japanskim crtanim serijama i filmovima *anime* i japanskom *manga* stripu.

Kakvu je ulogu u tome imala Vaša obitelj, osobito djed kojega često spominjete u intervjuima? Našla sam podatak da se i on profesionalno bavio slikovnicama.

Odrasla sam okružena knjigama. Moji roditelji i djed Predrag imali su velike kućne knjižnice. Djed mi je za treći rođendan poklonio veliku knjigu – slikovnicu “365 zlatnih priča za laku noć”. Za mene je ona zapravo slikovnica, iako se radi o knjizi s 50% priča i 50% slika. Smatram ju svojom prvom slikovnicom i zato što postoji ta ista knjiga, tiskana u obliku slikovnice poznate kao “365 priča za dobru djecu”. Kasnije sam dobila mnoge

druge slikovnice koje su mi djed, a pogotovo moja mama, koja je nažalost ove godine preminula, kupovali u raznim prigodama. Djed je radio u današnjoj Istragrafici, u to vrijeme grafičkom pogonu današnje Tvornice duhana *Rovinj*, gdje su od 1956. do 1966. godine tiskali slikovnice pretežno za riječku nakladničku kuću "Otokar Keršovani". U tom je razdoblju djed, koji je izrađivao idejna rješenja za pakiranja cigareta, glazbenih ploča, šibica itd., izradio slikovnicu pod nazivom "Majstor Vita: slikovnica za male crtače" koja nikada nije bila tiskana, ali sam te slike nedavno izložila.

Jeste li već u djetinjstvu nakanili skupljati slikovnice ili je ta odluka došla kasnije? Što Vas je potaknulo?

Rođeni sam skupljač! Djed je skupljao poštanske marke i bedževe, a ja sam osim slikovnica skupljala i sličice koje sam lijepila u albume. Bila sam svjesna da sam skupljač slikovnica jer sam pošto-poto pokušavala skupiti cijelu kolekciju, na primjer slikovnica o Heidi i Tomu Sawyeru iste ilustratorice, ili sve slikovnice o Maji i Miši, ili sve slikovnice koje su ilustrirale Maria Pasqual i Felicitas Khun. Bila sam fascinirana ilustracijama, ali voljela sam i priče koje su ih pratile, pa makar to bile i bajke i basne ili prilagođeni realistični romani za djecu u obliku slikovnica. Nikada tu svoju strast prema slikovnicama nisam zatomila, a ona se opet rasplamsala kada sam otkrila antikvarijate "Castropola" i "Nemeš" dok sam devedesetih godina 20. st. studirala u Puli. Tamo sam naišla na nekoliko slikovnica koje su mi nedostajale da upotpunim svoju tadašnju kolekciju.

Ljudima su danas, u digitalno doba, kolekcionari pa i skupljači knjiga neobični. Što misle o skupljanju slikovnica? Što se točno danas smatra slikovnicom?

Ako mislite na osobe koje često kupuju knjige kao “skupljače knjiga”, onda sam i ja jedna od njih. Nisam osoba koja propitkuje druge što misle o mojem neobičnom hobiju (sva sreća da ima i drugih kolekcionara slikovnica). Ljudi se najviše čude što uopće imam vremena išta skupljati. Moj hobi vraća ih u djetinjstvo.

Jedna od definicija slikovnice jest da je ona “prva dječja knjiga”, iako je 1964. godine UNICEF definirao da knjiga, da bi se tako zvala, mora imati najmanje 49 stranica, a sve manje od toga je brošura. Slikovnica kod nas općenito ima otprilike 24 stranice, dok na engleskom govornom području pretežno ima 36, tako da po toj definiciji slikovnica nikako ne bi mogla biti “prva dječja knjiga”.

Što mislite, je li teže pisati za djecu ili za odrasle? Jesmo li mi koji se bavimo slikovnicama, pišemo ih i skupljamo, zaista ostali djetinjasti?

Mislim da je općenito teško pisati, radilo se o književnom ili neknjiževnom djelu. Za to treba imati talenta, i naravno, kao i u svemu, truditi se i učiti na pogreškama. Pisac također treba znati kome je štivo namijenjeno jer način pisanja treba prilagoditi čitatelju, iako i to nije uvijek zlatno pravilo. Dovoljno je sjetiti se kako su neka djela, koja nisu bila namijenjena mladima, samo zato što su djeca ili adolescenti glavni likovi (npr. Oliver Twist), postala realističnim romanima za mlade.

Slikovnicu je još teže izraditi. Kažem “izraditi” jer smatram da je ona odvojena umjetnost baš kao i strip. I jedno i drugo su priče ispričane slikama uz malo teksta. Dakle, kao što u stripu imamo crtača i tekstopisca koji piše scenarij, tako bi trebalo biti i kod slikovnice. U slikovnici nije definirano na koji bi način ilustracija (realistična) trebala biti prikazana. Hoće li na jednoj strani biti jedna slika ili više njih, s tekstom ispod, ili će neke slike biti u obliku stripa s tekstom u oblačiću, ovisi o autoru (autorima) slikovnice, kao i obliku u kojem će nam tu priču predstaviti: slikovnica s debelim koricama, slikovnica u obliku brošure, *pop-up* slikovnica, slikovnica harmonika, slikovnica *leporello* (ona koja se izvlači kao da je glista). Nije lako biti autor slikovnice, zar ne?

Ne bih se složila s tvrdnjom da su oni koji se bave slikovnicama ostali djetinjasti. Prije bih rekla da su zadržali dijete u sebi koje im omogućava da iskrenim i poštenim očima gledaju svijet oko sebe.

Što slikovnicu čini kvalitetnom? U čemu je vrijednost slikovnice u odgoju djece? Koristite li se slikovnicama pri radu s djecom s posebnim potrebama?

Kvalitetna slikovnica? Čini je, prije svega, realistična ilustracija popraćena tekstom. Najbolji primjer za to su slikovnice “Martine” ili “Maja” (kako su je preveli na hrvatski) belgijskoga dvojca Gilberta Delahayea (tekstopisac) i Marcela Marliera (ilustrator), iako se mnoge starije odgajateljice ne bi složile s time, baš zbog načina na koji je Maja predstavljena. Kada sam predavala talijanski u sklopu tečaja za vrtićku i predškolsku dob, koristila sam se svojim slikovnicama i uistinu su dobro došle kao vizualno sredstvo.

Radeći s odraslim osobama s intelektualnim teškoćama, ne koristim se slikovnicama jer su one, barem one koje su kod nas tiskane, namijenjene isključivo djeci. No u sklopu jednoga malog projekta koristila sam se slikovnicama radeći i s njima, i to slikovnicama koje se temelje na poznatim svjetskim književnim djelima. Budući da mnogi imaju teškoće s čitanjem pa i s razumijevanjem, ovakve su im slikovnice (kojih odavno nema na našem tržištu), dok su zajedno čitali i raspravljali o slikama, približile uvid u djela svjetske književnosti.

Doktor Milan Crnković, kod kojega sam diplomirala iz dječje književnosti, znao je rabiti izraz “slikovnica neprimjerena djeci”. Što mislite, ima li i danas takvih slikovnica i u čemu je zapravo problem?

Većina je današnjih slikovnica “neprimjerena djeci”, prvenstveno jer su nekvalitetno napravljene, od materijala i boja koje nisu nimalo bezazlene. Često su to tekstovi popraćeni ilustracijama koje su previše apstraktne, mnoge koriste žarke boje jer se današnja slikovnica radi gotovo isključivo računalno. Nema više poteza kistom ili olovkom, nema sjenčanja, sve je vrlo plošno. Kao da su slike iz muzeja zamijenjene jeftinim posterima za oglašavanje nekoga događaja i na slikovnicu se više ne gleda kao na malo umjetničko djelo, što ona zapravo i jest (jer mnogi su ilustratori završili umjetničke akademije), već je samo proizvod koji treba donijeti dobit. To je danas globalna pojava.

Po kojim kriterijima gradite svoju zbirku i koliko slikovnica danas imate u njoj?

Kriterij su mi tzv. književna kola, ponegdje ilustratori ili čak godina izdanja. Moja današnja zbirka sadrži više od 7000 naslova.

Je li teško naći prikladan smještaj za toliku količinu slikovnica? Što činite da ih očuvate u dobroj fizičkoj kondiciji?

Jednu prostoriju stana, ispunjenu policama, namijenila sam isključivo slikovnicama jer su one za mene “žive”. Međutim, ne znam kako ih slagati – po jezicima, po ilustratorima ili po godinama izdanja, pa da još negdje uguram i književna kola... Jer, nije to knjižnica u kojoj je primarna klasifikacija i abecedni red. Ja moram točno znati gdje se koja slikovnica nalazi jer ih pamtim vizualno. No, i sada znam gdje se većina slikovnica nalazi, ali trebam malo više reda. I to premještanje i listanje slikovnica “oživljava” ih i drži u dobroj *fizičkoj kondiciji*.

Imate li duplikata, kako s njima postupate?

Naravno da imam duplikate. Ali ne radi razmjene, nego većinom zbog toga što su neke slikovnice u boljem, a neke u lošijem stanju. Duplikati mi omogućavaju da na izložbama pokažem unutrašnjost slikovnice ili da sa sobom ponesem na predavanja ili radionice malo oštećene primjerke, dok oni u dobrom stanju ostaju kod kuće. Duplikati su mi stoga vrlo važni.

U intervjuima s Vama, a u medijima ih ima poprilično, vrlo ste zanimljivo govorili o postupku prikupljanja knjiga i svojoj mreži suradnika. Što nam o tome možete reći?

Kupujem prvenstveno putem Interneta, a zatim u antikvarijatima diljem Hrvatske, na Britancu u Zagrebu, na festivalu rabljenih knjiga *Bookti-ga* u Poreču. Mnogi mi i daruju svoje slikovnice. Neki od kojih sam prije

putem interneta kupovala slikovnice, sada me znaju, pa mi ponude slikovnice prije nego li ih oglase na internetu. Imam i kolegu skupljača stripova i slikovnica koji za mene nabavlja slikovnice u Hrvatskoj, Sloveniji i Austriji.

Pretpostavljam da Vas u svim antikvarijatima dobro poznaju?

Imala sam priliku surađivati s većinom antikvarijata u Hrvatskoj, pogotovo u Rijeci i Zagrebu, a i s Antikvarijatom “Glavan” iz Ljubljane čiji vlasnik već godinama redovito dolazi na porečku *Booktigu*.

Što treba učiniti onaj tko Vam želi darovati ili prodati svoje slikovnice, vjerujem da je bilo i takvih primjera? Postoji li, uopće, tržište starih slikovnica?

Dovoljno je da mi se javi na e-adresu (tamaratekovic@gmail.com) ili pošalje poruku putem *Facebooka*, kao što su to učinili mnogi prije. Čak su mi se javili pojedinci iz drugih država tražeći određene slikovnice iz svojega djetinjstva. Postoji tržište, može se kupovati putem specijaliziranih mrežnih stranica, kao što su *aukcije.hr* ili *Njuškalo*, a i antikvarijati su na svoje internetske stranice stavili rubriku “slikovnice”. Cijene slikovnica određuje prodavač i one posljednjih godina rastu. Primjerice, slikovnica “Maja”, koju sam prije deset godina mogla kupiti za pet do deset kuna, sada ima cijenu između 80 i 200 kuna, a ima i mnogo skupljih slikovnica.

Koje su najstarije slikovnice u Vašoj zbirci? Tko su njihovi autori i ilustratori?

Mislim da mi je sada najstarija slikovnica ona koja ima naslovnice na kojoj piše “*Rotkäppchen*” (“*Crvenkapica*”) i samo četiri stranice ilustracija – nema teksta (možda ga je nekada i bilo). Na njoj nema nikakvih dodatnih

podataka, ali na svu sreću postoji internet. To je slikovnica koju je oslikao njemački ilustrator Carl Offerdinger krajem 19. stoljeća.

Nabavljate li i suvremene slikovnice? Kako ih birate i kako dolazite do njih?

Suvremenu slikovnicu kupim isključivo ako mi se ilustracija ili oblik slikovnice sviđa. Često ih dobijem na dar. Moja mama često mi ih je kupovala na akcijskim prodajama. Znam ih koji put kupiti u sklopu lota slikovnica putem interneta.

Znamo da je u slikovnici slika važnija od teksta, zato se i zove *slikovnicom*. Jesu li autori slika i teksta uvijek potpisani u svojoj knjizi? Imate li slikovnice s ilustracijama Vladimira Kirina i drugih poznatih hrvatskih ilustratora? Koji su poznati književnici autori slikovnica za djecu?

Najbolje je kad ilustrator i tekstopisac rade kao tandem, poput belgijskoga ilustratora Marcela Marliera i pjesnika i tekstopisca Gilberta Delahaye, koje je spojila njihova izdavačka kuća. Oni su godišnje izrađivali jednu slikovnicu o djevojčici Martine / Maji. Marcel Marlier proslavio se zapravo ovim slikovnicama i da nije pisalo ime tekstopisca, nikada nitko ne bi znao za Delahaye. Međutim, kada je Delahaye umro 1997. godine, tekstove u slikovnicama o djevojčici Martine, odnosno Maji, nastavio je pisati Marcelov sin, Jean-Louis Marlier. Čini mi se da to nitko nije primijetio, čak ni ja. Do sredine četrdesetih godina 20. st. u Hrvatskoj su se nabavljale slike ili čak slikovnice pretežno s njemačkoga govornog područja pa bi onda tekstopisac, koji je često po profesiji bio učitelj, pisao tekst, najčešće rimovan.

Govorimo, na primjer, o slikovnicama Dinka Chudobe ili Vragobe (pseudonim) koji je pisao tekstove na temelju ilustracija, a budući da se nije znalo tko je ilustrator (često da bi im se izbjeglo plaćanje), te su slikovnice postale poznate po svojem tekstopiscu. Često ni ilustrator ni tekstopisac nisu navedeni, najčešće kako bi se izbjeglo dodatno plaćanje autorima, a izbjegavanje navođenja godine izdanja poslužilo bi kako bi se izbjeglo plaćanje poreza. Najbolje je kad je ilustrator i tekstopisac jer je onda slikovnica njegovo potpuno djelo. Tako je i sa stripovima.

Kirinove slikovnice imam gotovo sve, iako ipak malo dvojim o tome treba li ih definirati kao slikovnice jer tekst u njima za dvije stranice prelazi broj stranica s ilustracijama. Prvenstveno se to odnosi na slikovnice u kojima je oslikao bajke braće Grimm, bajke Hansa Christiana Andersena i Defoeova “Robinsona Crusoea” ili Swiftova “Gulivera”. Meni su izvrsni i vrlo prepoznatljivi hrvatski ilustratori – osim Vladimira Kirina, spomenula bih i Vilka Glihu Selana (“Ježeva kućica”), Cvjetu Job (ciklus “Priče iz davnina” Ivane Brlić-Mažuranić) te Danicu Rusjan (“Tajana”).

Jedna je od mojih omiljenih slikovnica koju i Vi imate “Hokus pokus” – priča o životu u cirkusu. Na slici su mnoga cirkuska zanimanja, a svi likovi dijele jedan, zajednički par trodimenzionalnih očiju, učvršćen na posljednjoj stranici. Imate li još takvih, neobičnih slikovnica?

Moram priznati da mi je slikovnica “Hokus pokus” koju je tiskao grafički pogon Tvornice duhana *Rovinj* uistinu zanimljiva. To je prava slikovnica. Jedini je tekst naslov slikovnice, a unutrašnjost ima samo slike, neke u

boji, a neke su sivo-crne. Ta slikovnica ima, također, plastične pokretne oči i kada okrećeš stranice te oči ima uvijek neki drugi lik. Slikovnica govori o cirkusu tako da slike pričaju same za sebe. Imam nekoliko sličnih slikovnica, ali imam i drugih 3D slikovnica s dijelovima za izvlačenje. Sve su one trodimenzionalne i specifične. Teško ih je opisati. U ovoj kategoriji mi je jedna od dražih “Pepeljuga” koju mi je prije nekoliko godina darovao bračni par iz Italije. Često ju prikazujem na svojim izložbama i na predavanjima.

Skupljate li i slikovnice iz drugih zemalja, na stranim jezicima? Jeste li upoznali domaće i inozemne kolekcionare slikovnica?

Skupljam slikovnice na svim mogućim jezicima i pismima. Imam ih na svim jezicima i pismima bivše Jugoslavije te na talijanskom, njemačkom, engleskom, španjolskom, francuskom i ruskom jeziku. Međutim, moram se pohvaliti da imam i slikovnice na kineskom, japanskom, perzijskom, pa čak jednu na irskom gaelskom jeziku i jednu na esperantu. Što se tiče kolekcionara iz inozemstva znam da u Njemačkoj postoji Muzej slikovnice “Burg Wissem” u mjestu Troisdorf, smještenom u dvorcu između Kölna i Bonna. Osnovan je 1982. godine, a sadrži otprilike 300 crteža ilustracija za slikovnice kolekcionara Wilhelma Alslebena, zbirku izvornih slikovnica izdavačice Gertraud Middelhaue, zbirku od otprilike 2000 starih knjiga za djecu od 1498. do 1950. godine koju je skupio profesor Theodor Brüggemann te 800 knjiga o Crvenkapici iz svih krajeva svijeta koje su skupili Elisabeth i Richard Waldmann iz Züricha.

Što se tiče skupljača slikovnica kod nas, poznajem ih nekoliko iz Rijeke koji skupljaju slikovnice o djevojčici Maji (imali smo zajedničku izložbu slikovnica u dječjem odjelu Gradske knjižnice Rijeka 2009. godine), zatim jednoga dragog prijatelja, također iz Rijeke, koji skuplja prvenstveno stripove (ima popriličnu zbirku), ali i slikovnice o Maji kao i slikovnice ilustratorice Ide Bohatta te jednu skupljačicu slikovnica iz Krapine koju je moje kolekcionarstvo potaknulo da se i ona time bavi pa tako i ona već iza sebe ima jednu izložbu svoje kolekcije slikovnica. Tome se vrlo veselim.

Kad sam odlučila progovoriti o svojem hobiju, namjera mi je bila spasiti slikovnice. Naime, slikovnica je kod nas smatrana nekakvom igračkom koju, kada dijete naraste, udijeliš nekome drugome ili baciš u smeće ili njome zapališ vatru. Isto se to dešavalo sa stripovima. A ako je slikovnica “prva dječja knjiga”, neshvatljivo mi je da se s njome može tako postupati. Možda netko misli da se više ne može koristiti njome ako je ponegdje išarana? Meni su takve slikovnice vrlo drage jer nam govore da su se djeca koristila njima, a nisu stajale na polici kao ukras. Katkada su ti išarani primjerci i jedini sačuvani primjerci te slikovnice tako da su mi i stoga vrlo vrijedne. Danas su pokrenute akcije darivanja slikovnica knjižnicama i bolnicama. Mnogi su počeli prodavati slikovnice putem oglasa. One se više ne bacaju i to mi je najvažnije.

Koja je Vaša omiljena slikovnica? Postoji li neka slikovnica koju biste željeli imati u zbirci, a još je niste nabavili?

Već su me nebrojeno puta pitali to pitanje i uvijek se nađem u nedoumici kako odgovoriti. Čudno je, zar ne, ne moći odgovoriti: “Ovo mi je

omiljena slikovnica.” Imam omiljene ilustratorice i ilustratore zbog kojih sam prvenstveno još kao dijete počela skupljati slikovnice i ljubitelj sam određenih tzv. književnih kola, kao što su “Bajke u slici” ilustratorice Marie Pacual, ali također skupljam i sve slikovnice koje se temelje na priči Johanne Spyri o djevojčici Heidi (koja je u slikovnicama pretežno djevojčica duge plave, a ne tamne kovrčave kratke kose), kao i sve slikovnice o Pepeljugi (ali samo one koje mi se svide) jer su me uvijek očaravale njezine bal-ske haljine. I još mi je zanimljivije bilo kako su određeni ilustratori priču o Pepeljugi smještali u različita povijesna razdoblja, tako da imamo Pepeljugu iz srednjega vijeka, Pepeljugu iz razdoblja baroka s krinolinom i perikom na glavi, Pepeljugu s kraja 19. stoljeća koja bi se dobro snašla na čaju kod engleske kraljice Viktorije ili Pepeljugu s početka 20. stoljeća sa zategnutim korzetom oko struka i pripijenom sirena-haljinom s dugačkim šlepom. Slikovnice, kao i druge knjige, odražavaju vrijeme u kojemu su nastale.

Tri sam slikovnice žarko željela nabaviti, kako bih napokon upotpunila svoju kolekciju. Kada sam ih, konačno, uzela u ruke, vjerujte mi, bio je to za mene lutrijski zgoditak. Bila sam istinski sretna jer sam našla nešto što sam tako žarko tražila.

Nekoliko ste puta izlagali slikovnice i uvijek ste bili dobro primljeni. Posjetila sam Vašu krasnu izložbu na *Interliberu* i svjedočila oduševljenju vremenšnih posjetitelja. Bilo je i suza od ganuća. Jesu li posjetitelji uvijek tako emotivni?

Izložba starih slikovnica na Interliberu, 2011.

U pravilu jesu. I tome se radujem jer je upravo to cilj, potaknuti gledatelje da se prisjete svojega djetinjstva, da se prisjete slikovnica koje su imali ili pročitali kao djeca, da se na taj način sjete i članova svoje obitelji kojih više nema među nama.

Uz izložbe došla su i predavanja o slikovnicama i kolekcionarstvu?

To je vjerojatno bilo neizbježno. Ako, kao odrasla osoba, uzmete u ruke slikovnicu i počnete ju pretraživati i “čitati” (vizualno i tekstualno) od korica do korica, naići ćete na nevjerovatne podatke. I onda dobijete potrebu progovoriti o tome. Meni su slikovnice “žive”, s njima se “družim” od kada

znam za sebe pa o njima i o njihovim ilustratorima i o vremenu u kojem su nastale mogu mnogo toga reći.

Prvi sam put osjetila potrebu da o slikovnicama i svojem kolekcionarstvu progovorim kada sam 2011. godine priredila izložbu starih slikovnica na *Interliberu*. Nekako mi izložba više nije bila dovoljna pa sam na glavnoj pozornici, u blizini izložbe, održala tri predavanja: *Maja u školi*, *Maja u šumi... i njezini autori Marcel Marlier i Gilbert Delahaye*, *Književna djela za djecu i odrasle kroz slikovnice te Slikovnice 50.-ih i 60.-ih godina 20. stoljeća na području Hrvatske*. I otad sam nastavila s predavanjima u dječjim odjelima gradskih knjižnica, u vrtićima i na drugim izložbama koje su uslijedile.

Kakvi su Vaši daljnji planovi vezani uz slikovnice, možda muzej slikovnica?

Budući da mi se kolekcija prilično povećala, sada me čeka posao popisivanja svih slikovnica na nekoliko različitih načina kako bih mogla raspolagati različitim podacima koje mi svaka od njih ponaosob pruža. Naime, nemam program kojim se knjižnice služe pri katalogizaciji knjiga (što bi mi znatno olakšalo posao), tako da bi popis slikovnica bio samo popis onoga što posjedujem, ali ne i materijal kojim bih se mogla poslužiti kad mi zainteresirani postave neko detaljnije pitanje, npr. koliko imate slikovnica koje su 60-ih godina 20. stoljeća izdane na području Hrvatske? Čeka me velik posao koji će sigurno potrajati duže vrijeme.

Na slikovnice gledam kao na nešto što treba vidjeti, pročitati i proučiti, duže se baviti njima. Nipošto ih ne doživljam kao nešto što treba stajati

na policama knjižnice i čekati posudbu. Zato mislim da im je muzej prikladniji. Jednog dana, vjerojatno... Za sada bih voljela da mi se i dalje omogući održavanje izložbi i predavanja o slikovnicama kako bih svoju zbirku održala “živom”.

I, na kraju, što biste željeli poručiti knjižničarima?

Kao studentica dvije sam akademske godine radila u knjižnici fakulteta i to je posao koji iznimno cijenim. Poruka? Ostanite i dalje svjetionici koji će čitateljima žednim znanja i novih doživljaja uvijek biti na raspolaganju, osvjetljavati im put i pokazivati smjer kako se ne bi izgubili u mnoštvu informacija, kako među knjigama tako i na internetu.

Izložba slikovnica Majstor Vita u Kanfanaru, 2015.

